

IFAU – INSTITUTET FÖR
ARBETSMARKNADSPOLITISK
UTVÄRDERING

Påverkas socialbidragsberoende av omgivningen?

Peter Fredriksson
Olof Åslund

RAPPORT 2005:3

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) är ett forskningsinstitut under Näringsdepartementet med säte i Uppsala. IFAU ska främja, stödja och genomföra: utvärdering av arbetsmarknadspolitiskt motiverade åtgärder, studier av arbetsmarknadens funktionssätt och utvärdering av effekterna på arbetsmarknaden av åtgärder inom utbildningsväsendet. Förutom forskning arbetar IFAU med att: sprida kunskap om institutets verksamhet genom publikationer, seminarier, kurser, workshops och konferenser; bygga upp ett bibliotek av svenska utvärderingsstudier; påverka datainsamling och göra data lättillgängliga för forskare runt om i landet.

IFAU delar även ut anslag till projekt som rör forskning inom dess verksamhetsområden. Det finns två fasta ansökningstillfällen per år: den 1 april och den 1 november. Eftersom forskarna vid IFAU till övervägande del är nationalekonomer, ser vi gärna att forskare från andra discipliner ansöker om anslag.

IFAU leds av en generaldirektör. Vid myndigheten finns en traditionell styrelse bestående av en ordförande, institutets chef och åtta andra ledamöter. Styrelsen har bl a som uppgift att besluta över beviljandet av externa anslag samt ge synpunkter på verksamheten. Till institutet är även en referensgrupp knuten där arbetsgivar- och arbetstagsarsidan samt berörda departement och myndigheter finns representerade.

Postadress: Box 513, 751 20 Uppsala
Besöksadress: Kyrkogårdsgatan 6, Uppsala
Telefon: 018-471 70 70
Fax: 018-471 70 71
ifau@ifau.uu.se
www.ifau.se

IFAU har som policy att en uppsats, innan den publiceras i rapportserien, ska seminariebehandlas vid IFAU och minst ett annat akademiskt forum samt granskas av en extern och en intern disputerad forskare. Uppsatsen behöver dock inte ha genomgått sedvanlig granskning inför publicering i vetenskaplig tidskrift. Syftet med rapportserien är att ge den ekonomiska politiken och den ekonomisk-politiska diskussionen ett kunskapsunderlag.

Påverkas socialbidragsberoende av omgivningen?*

av

Peter Fredriksson[†] och Olof Åslund[§]

2005-02-07

Sammanfattning

Vi undersöker om egenskaper hos den omgivande gruppen påverkar individens socialbidragstagande i en grupp flyktingar som kom till Sverige i början av 1990-talet. Studien fokuserar på två faktorer i omgivningen: storleken på den egna gruppen i närområdet, och socialbidragstagandet i denna grupp. Resultaten visar att om bidragstagandet i omgivningen är högt, ökar sannolikheten att individen tar socialbidrag. Däremot har närheten till landsmän i sig inte någon effekt. Effekterna är mycket likartade för olika typer av hushåll och för grupper med olika förväntad ekonomisk ställning.

* Vi är tacksamma för värdefulla synpunkter från Susanne Ackum, Per-Anders Edin, Bas van der Klaauw, Rafael Lalive, Oskar Nordström Skans, Susan Vroman, och seminariedeltagare vid Helsingfors universitet, IFAU, IZA, SITE/SHEE (Handelshögskolan i Stockholm), Umeå universitet, Tinbergen Institute, Universitetet i Zurich, och CESifo konferensen "Employment and Social Protection" i maj 2003.

[†] Nationalekonomiska institutionen Uppsala universitet och IFAU, peter.fredriksson@nek.uu.se. Fredriksson är tacksam för stöd från Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS).

[§] IFAU – Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, olof.aslund@ifau.uu.se. Åslund tackar för stöd från Jan Wallanders och Tom Hedelius Stiftelse.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Socialbidragstagande och flyktingplacering.....	5
3	Empirisk undersökning.....	6
4	Avslutande kommentarer.....	11
	Referenser.....	12

1 Inledning¹

Ett mönster som återkommer i de flesta industriländer är att stora delar av den fattiga befolkningen finns koncentrerad till storstadsområden. Det finns en allmän oro för att denna typ av segregation inverkar negativt på individens möjlighet till självförsörjning och ökar risken för bidragsberoende. Praktiskt taget alla länder bedriver någon form av utvecklingsprogram för områden med sociala problem; Storstadssatsningen i Sverige är ett exempel. Ibland görs också försök att styra var vissa grupper bor. Det svenska Integrationsverket har t ex försökt förmå nyanlända invandrare att flytta från storstädernas förorter till mindre kommuner. Med jämna mellanrum framförs också krav på styrning av var nyanlända flyktingar får bosätta sig, ofta från kommuner som uppfattar inflyttningen som en källa till problem.

Ett underliggande motiv för politiska insatser av detta slag är att man tror att individen kan påverkas av omgivningen. Om denna inverkan sker via andra i personens närhet brukar man tala om ”sociala nätverkseffekter” eller effekter av ”sociala interaktioner”. Dessa kan tänkas påverka människors situation i en mängd avseenden, t ex beträffande risken för arbetslöshet (Hedström m fl 2003). Denna rapport studerar nätverkseffekter på socialbidragstagande bland flyktingar i Sverige. Frågan i studien är om egenskaper hos den omgivande gruppen påverkar enskilda individers sannolikhet att bli socialbidragstagare.

Huvudskälet till att välja just den aktuella undersökningsgruppen är att vi då kan hantera ett antal centrala metodproblem i den empiriska undersökningen. Det är väl känt att socialbidragsberoendet är högt bland vissa befolkningsgrupper i invandratäta områden. Detta faktum säger dock inte nödvändigtvis något om att sociala interaktioner påverkar bidragsberoendet. En första alternativ förklaring är s k selektion. Om personer med hög sannolikhet att ta socialbidrag av någon anledning söker sig till vissa områden skulle vi observera en korrelation mellan bostadsområde och bidragstagande, utan att det finns något underliggande orsakssamband. Det kan också vara så att andra faktorer i närmiljön än sociala kontakter påverkar bidragsberoendet. Om högt socialbidragstagande i en grupp hänger samman med t ex det lokala arbetsmarknadsläget, är det fel att

¹ Rapporten bygger på Åslund & Fredriksson (2005). Vi hänvisar till den studien för en mer detaljerad beskrivning av metoder och resultat.

säga att individens socialbidragstagande påverkas av egenskaper hos den egna gruppen.²

Syftet med vår studie är att undersöka om socialbidragsberoende bland flyktingar påverkas av: (i) storleken på gruppen med samma ursprung som en själv i den egna bostadsregionen; (ii) socialbidragsberoendet i denna grupp.³ Dessa faktorer skulle kunna påverka individen via flera olika mekanismer. En första är att gruppen påverkar ”normer” eller preferenser, t ex att individen uppfattar det som mer acceptabelt att leva på bidrag om många i omgivningen gör det. En annan typ av effekter handlar om de möjligheter gruppen ger. En stor grupp med stark socioekonomisk ställning kan medföra bättre chanser för individen att få arbete (Edin m fl 2003). Amerikanska studier pekar ibland på gruppens roll som förmedlare av information om rättigheter rörande bidrag eller jobb, vilket kan tendera att öka bidragstagandet respektive chanserna till arbete (Bertrand m fl 2000).⁴

En empirisk undersökning av sociala interaktioner måste på något sätt hantera selektionsproblem och andra områdesbaserade förklaringar för att kunna säga något om betydelsen av sociala interaktioner. För att hantera selektionsproblemet utnyttjar vi den kommunplacering av flyktingar (*Hela-Sverige-strategin*) som Sverige tillämpade under slutet av 1980-talet och början av 1990-talet. Detta system innebar att individen inte själv valde sin första bostadsort i Sverige. Eftersom selektionsproblemet har sitt ursprung i att vissa typer av individer kan tänkas välja vissa typer av orter, kan vi genom att studera dem som utplacerades komma runt detta problem.

Storleken på den egna gruppen och bidragsberoendet i densamma varierar mellan etniciteter inom en viss bostadsort, och mellan orter för en given etnisk grupp. Detta gör att vi kan studera sociala nätverkseffekter, givet att man bor på ett visst ställe och givet att man tillhör en viss etnisk grupp. De effekter vi finner kan alltså inte förklaras av att vissa bostadsorter i allmänhet erbjuder dåliga förutsättningar vilket orsakar socialbidragstagande, eller av att vissa etniska grupper generellt har högre bidragsberoende.

² Se också Hedström m fl (2003) för en diskussion av olika typer av förklaringar.

³ ”Etnisk” grupp definieras utifrån födelseland (i vissa fall en grupp av länder). Bostadsregion/ort/-ställe/-område är den församling där man är folkbokförd.

⁴ I princip alla flyktingar i vårt urval har levt på socialbidrag under sin första tid i Sverige. Därför är allmän information om bidragssystemet sannolikt inte en viktig mekanism i sammanhanget. Däremot kan man tänka sig att gruppen förmedlar information om lokala variationer i tillämpningen av socialbidragssystemet.

Huvudresultaten i undersökningen är att etnisk koncentration i sig (nätverkets storlek) inte har någon inverkan på individens socialbidragsberoende. Däremot har kvaliteten på nätverket stor betydelse: om bidragstagandet i den omgivande gruppen ökar med 10 procent så ökar bidrags sannolikheten för en person i vårt urval med 7 procent.⁵ Vi finner också att dessa effekter är mycket likartade för olika typer av hushåll. Det finns alltså inget stöd för att t ex undergrupper med högt bidragsberoende påverkas i större utsträckning av omgivningen.

Resten av rapporten är upplagd på följande sätt. Nästa avsnitt beskriver översiktligt invandringen till Sverige, kommunplaceringen av flyktingar och socialbidragsberoendet i olika grupper. Därefter följer en kort beskrivning av data och undersökningsmetoder innan vi redovisar resultaten. Rapporten avslutas med en sammanfattande diskussion.

2 Socialbidragstagande och flyktingplacering

I jämförelse med andra länder har Sverige en stor invandrarbefolkning relativt sett: 12 procent av befolkningen är född utomlands (2003). Precis som i andra delar av västvärlden är invandrarbefolkningen här geografiskt koncentrerad och sannolikheten att bo i ett ”etniskt” område är hög. Denna boendekoncentration är också större bland personer födda i utvecklingsländer.

Under andra halvan av 1980-talet och början 1990-talet steg invandringen kraftigt, främst orsakat av hög flykting- och anhöriginvandring. Under denna tid ökade också invandrarnas andel av socialbidragsutgifterna. Under 1990-talet var ca en tredjedel av socialbidragstagarna invandrare, och till denna grupp gick ungefär hälften av de utbetalade medlen (Lundh m fl 2002). En stor del av detta beror på högt bidragsberoende bland flyktingar: 4 procent av de infödda mottog socialbidrag år 2000, bland flyktingar var siffran 32 procent och bland övriga invandrare 6 procent (egna beräkningar). En starkt bidragande orsak till långsiktigt socialbidragsberoende, särskilt bland invandrare, är att man

⁵ Resultatet att det snarare är den etniska gruppens egenskaper än dess storlek som påverkar, stämmer överens med en tidigare studie av förvärvsinkomster bland flyktingar (Edin m fl 2003). Där fann vi att lågutbildade invandrare tjänade på närhet till landsmän och att värdet av närhet i allmänhet ökar med den etniska gruppens ställning på arbetsmarknaden.

inte är kvalificerad för andra förmåner. Ungefär en tredjedel av dem som fick socialbidrag 2001 var arbetslösa men inte berättigade till a-kassa (Socialstyrelsen 2002).

Den grupp vi studerar försörjdes åtminstone under sin första tid i Sverige av socialbidrag. Vi inkluderar flyktingar som fick uppehållstillstånd 1990–91 och som därmed omfattades av *Hela Sverige-strategin*, vilken var i kraft under perioden 1985–91. Formellt ändrades inte systemet förrän 1994, men stort invandringstryck från fd Jugoslavien gjorde att man inte till fullo upprätthöll systemet med styrning av var flyktingar skulle bo. Placeringsystemet infördes för att minska den geografiska koncentrationen av vissa invandrargrupper och med förhoppningen om att underlätta den socioekonomiska integrationen. När invandringen ökade och så gott som alla kommuner deltog i mottagningen betonades värdet av små orter och närhet mellan invandrare och infödda. I praktiken kom tillgången på bostäder att avgöra var folk hamnade.⁶

Eftersom det var svårt att finna bostäder i de för flyktingar mest attraktiva regionerna (storstäderna), och ca 90 procent av de nyanlända placerades ut av myndigheterna, menar vi att valet av initieell bostadsort inte gjordes utifrån exempelvis individens preferenser eller andra faktorer som vi inte kan observera. Om detta villkor är uppfyllt kan vi med hjälp av statistiska analysmetoder undvika att den typ av selektionsproblem som diskuterades i avsnitt 1 påverkar resultaten. Detta är grundläggande för den empiriska undersökning som presenteras i nästa avsnitt.

3 Empirisk undersökning

Vi studerar socialbidragstagande år 2000 i en grupp flyktingar⁷ som fick uppehållstillstånd under 1990 och 1991. Personerna var 18–55 år gamla det år de invandrade. Eftersom vi mäter socialbidragstagande år 2000, begränsas urvalet av naturliga skäl till dem som var i landet detta år. Sammanlagt ingår 22 556

⁶ Se t ex Invandrarverket (1997) och Invandrapolitiska kommittén (1996) för beskrivningar av detta system. Edin m fl (2004) utvärderar långsiktiga effekter av systemet.

⁷ Flyktingstatus saknas i registren. Vi approximerar detta dels genom att begränsa urvalet till vissa födelseländer, dels genom att exkludera dem som under sitt första år i Sverige antingen hade någon svenskfödd i hushållet eller någon som invandrat tidigare. Det senare steget är till för att undvika anhöriginvandrare som inte placerades ut på samma sätt som flyktingar. Se Åslund & Fredriksson (2005) för en mer utförlig beskrivning.

individer som inledningsvis var geografiskt fördelade över 889 församlingar. Information om dessa personer hämtas i IFAU-databasen som bl a innehåller uppgifter ur befolknings- och inkomststatistiken för hela Sveriges befolkning i arbetsför ålder. En stor fördel med dessa data är att vi också kan ta fram karaktäristik för enskilda grupper även med en fin indelning på bostadsort. I praktiken innebär detta att vi räknar antalet vuxna individer från ett visst födelseland som bor i en viss församling. Vi mäter också hur många av dessa som uppbär socialbidrag. Dessa gruppvariabler kopplas sedan till individurvalet.

Tabell 1 Beskrivning av urvalet, medelvärden.

Gruppvariabler	
Antal individer från egna födelselandet i församlingen	141
Andel socialbidragstagare i ovanstående grupp	31 %
Individvariabler	
Mottog socialbidrag	39 %
Ålder (år)	40,1
Kvinnor	43 %
Sammanboende (gifta, sambo, partner)	58 %
Barn i hushållet	63 %
Utbildning: uppgift saknas	5 %
< 9 år	14 %
9–10 år	14 %
Gymnasium ≤ 2 år	18 %
Gymnasium > 2 år	19 %
Högskola < 3 år	12 %
Högskola ≥ 3 år	18 %
Invandringsår: 1990	45 %
1991	55 %
Födelseregion (urval):	
Afrikas horn	14 %
Nordafrika (Arabiska länder) och Mellanöstern	18 %
Iran	14 %
Irak	11 %
Antal individer	22 556

Anm: Samtliga variabler observerade år 2000.

Tabell 1 beskriver ett antal egenskaper hos personerna som ingår i undersökningen. År 2000 bodde den genomsnittlige individen i en församling där det fanns 141 andra ”landsmän”⁸, och i genomsnitt var 31 procent av dessa socialbidragstagare. Denna andel var högre (39 procent) bland undersökningspersonerna, trots att dessa varit 9–10 år i Sverige vid observationstidpunkten år 2000. Utbildningsnivån är hög i undersökningsurvalet: 30 procent har någon form av postgymnasial utbildning. Vi ser också att en stor andel av flyktingarna kom från Mellanöstern. Om man inkluderar Iran och Irak utgör denna kategori över 40 procent av det totala urvalet. En annan stor ursprungsregion är länderna på Afrikas Horn, framför allt Etiopien och Somalia.

Målet med undersökningen är att se om den omgivande gruppen och dess egenskaper påverkar den enskilde individens socialbidragsberoende. Vi gör detta genom en regressionsanalys där individuellt socialbidragstagande relateras till bl a storleken på den etniska gruppen i församlingen, och bidragsberoendet i denna grupp. Dessa variabler är naturligtvis ingen perfekt beskrivning av varje persons sociala nätverk. De allra flesta har kontakter vid sidan av landsmän i närområdet, och möter inte heller alla i denna grupp. Det är ändå rimligt att tro att gruppvariablerna fångar viktiga sociala kontakter för en stor del av de studerade individerna.

Det är viktigt att utesluta alternativa förklaringar till de samband vi är intresserade av. Bidragsberoendet är t ex i allmänhet större i familjer med många barn och i vissa geografiska områden. Om det också finns en korrelation mellan dessa variabler och gruppvariablerna, finns en risk för ett skensamband mellan en gruppvariabel och individens bidragstagande. De resultat som presenteras nedan baseras på en analys som tar hänsyn till individ- och områdesegenskaper, samtidigt som den hanterar eventuella selektionsproblem. Dessa faktorer förklarar alltså inte resultaten.⁹

Tabell 2 presenterar resultat avseende effekter av bidragstagandet i den omgivande gruppen och av gruppens storlek. Den nedersta raden i tabellen visar

⁸ Notera att vi av analystekniska skäl har tagit bort samtliga personer i vårt urval och deras familjemedlemmar från gruppvariablerna.

⁹ Tekniskt beskrivet är analysen en instrumentalvariabelansats, där gruppvariabler mätta under invandringsåret (vilka på grund av placeringspolitiken är exogena) fungerar som instrument för gruppvariabler år 2000. Modellen inkluderar även dummyvariabler för bostadsförsamling och födelseland, samt individvariablerna kön, ålder (linjärt och i kvadrat), sammanboende, antal barn i hushållet, utbildning och invandringsår. Se Åslund & Fredriksson (2005) för vidare beskrivningar.

nivån på bidragstagandet i det urval eller enligt den definition som gäller i respektive skattning. I grundmodellen – där utfallsvariabeln är individens sannolikhet att motta socialbidrag någon gång under år 2000 – är tolkningen att om bidragstagandet i gruppen ökar med en procent, så stiger sannolikheten att en individ i vårt urval mottar bidrag med 0,67 procent (vilket motsvarar 0,26 procentenheter).

Tabell 2 Omgivningens effekter på individens socialbidragstagande.

Modell	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Relativ effekt av...					
bidragstagande i gruppen	0,674 (0,223)	0,891 (0,368)	0,713 (0,494)	0,512 (0,150)	0,611 (0,237)
gruppens storlek	-0,010 (0,010)	0,086 (0,103)	-0,080 (0,132)	0,005 (0,040)	0,001 (0,084)
Antal observationer	22 556	22 556	2 815	4 512	4 509
Bidragstagande i urvalet	39,0 %	17,4 %	53,6 %	55,3 %	26,2 %

Anm: (1) Grundmodell (hela urvalet, socialbidragstagande = mottagit någon summa under året); (2) Omfattande bidragsberoende (minst 40 % av beräknad behörighetsgräns); (3) Ensamstående med barn; (4) "Förväntade låginkomsttagare"; (5) "Förväntade höginkomsttagare". Tabellen visar estimat från linjära sannolikhetsmodeller, siffrorna inom parentes anger standardfel. Värdena anger elasticiteter och ska tolkas som att (t ex) "1 procent högre bidragstagande i den omgivande gruppen ökar sannolikheten att individen tar bidrag med x procent". Skattningarna kommer från Åslund & Fredriksson (2005) som också presenterar ytterligare resultat.

Ett genomgående mönster i tabellen är att det bara är omgivningens bidragsberoende, inte den etniska gruppens storlek, som påverkar individen. I de flesta fall ligger estimatet för den senare variabeln nära noll, och är i samtliga fall statistiskt insignifikant. Man kan här fråga sig om kombinationen av stor grupp och utbrett bidragsberoende är viktig. Skattningar av utvidgade modeller som tar hänsyn till denna aspekt antyder att svaret på denna fråga är nej.

Det finns också ett metodmässigt resultat som är värt att notera. Om vi använder en "felaktig" modell som inte tar hänsyn till selektionsproblemet ser det ut som att många landsmän i närområdet ökar socialbidragstagandet (inte med i tabellen). Detta mönster försvinner alltså i en mer korrekt analys, vilket pekar på behovet av att hantera metodproblem för att kunna dra riktiga slutsatser.

Grundmodellen använder en relativt strikt definition på bidragsberoende: Om individen mottagit socialbidrag någon gång under året klassas han eller

hon som bidragstagare. Det är intressant att fråga sig om resultaten ändras vid högre ”trösklar” för bidragstagande. Den andra kolumnen i tabellen visar att resultaten i en modell för omfattande bidragsberoende liknar dem i grundanalysen.¹⁰ Effekten är något större, men inte signifikant skild från skattningen i grundmodellen.

Eftersom olika typer av hushåll har olika högt bidragstagande, och eventuellt också olika möjlighet att få socialbidrag i en given ekonomisk situation,¹¹ är det viktigt att undersöka om effekterna varierar i denna dimension. Vi har gjort ett stort antal kompletterande undersökningar som sammantaget visar att resultaten inte är särskilt olika för olika grupper av hushåll. Kolumn (3) i *Tabell 2* visar att för ensamstående med barn, en grupp med högt bidragstagande, liknar resultaten det för hela urvalet.

En intressant fråga är om de sociala nätverkseffekter vi finner huvudsakligen verkar genom att fler personer blir behöriga och därmed tar bidrag, eller om de påverkar bidragstagande givet behörighet. Om vi hade perfekt information om huruvida en enskild person var behörig för socialbidrag någon gång under det aktuella året, skulle vi kunna undersöka hur mycket av resultaten som har att göra med risken att bli behörig. Det rent praktiska problemet är här dels att behörighet vid en viss tidpunkt bestäms av kortsiktiga inkomster (vi observerar bara årsinkomster), och dels att de lokala handläggarna har stort inflytande på vad som gäller för behörighet.¹²

Istället har vi undersökt om effekterna skiljer sig åt i grupper med olika förväntad ekonomisk ställning. Kolumnerna (4) och (5) i *Tabell 2* visar resultaten för förväntade låg- och höginkomsttagare.¹³ Relativt gruppens bidragstagande

¹⁰ Definitionen av bidragstagande relaterar i detta fall mottaget belopp till beräknade behörighetsgränser för respektive hushåll. Detta för att göra olika hushållstyper jämförbara.

¹¹ Det är t ex tänkbart att en barnfamilj behandlas annorlunda än ett hushåll med enbart vuxna vid en bedömning av kortsiktiga bidragsbehov.

¹² Här ska det påpekas att en uppdelning av effekten i dessa komponenter inte nödvändigtvis säger något om de underliggande mekanismerna. Behörighet kan t ex påverkas både av att det omgivande nätverket erbjuder få möjligheter till arbete, och av att individens preferenser påverkas av en omgivning där få arbetar. Försök med att använda beräknade behörighetsgränser (via information om hushållssammansättning och uppgifter kommunala bostadskostnader), pekar på att behörighet påverkas på ett sätt som liknar bidragstagande. Det ska dock noteras att det här finns en del statistisk osäkerhet i resultaten, vilket förmodligen har att göra med problemen att mäta behörighet.

¹³ Gruppindelningen baseras på beräkningar av förväntad inkomst som gjorts utifrån hur olika individegenskaper är relaterade till förvärvsinkomsten i ett representativt urval av invandrarbefolkningen. Se Åslund & Fredriksson (2005).

är effekterna likartade i de två grupperna. Även dessa resultat pekar på att sociala interaktionseffekter i socialbidragstagande finns och är förhållandevis lika oavsett hushållstyp och förväntad socioekonomisk ställning.

4 Avslutande kommentarer

Resultaten i denna studie pekar på att den omgivande gruppens egenskaper kan ha stor betydelse för individens sannolikhet att bli socialbidragstagare. För att kunna hantera de centrala metodproblem som finns i denna typ av undersökning har vi studerat bidragstagande i en grupp flyktingar som invandrade i början av 1990-talet. Vi finner att högt bidragstagande i den omgivande gruppen klart ökar individens risk att ta bidrag, men att gruppens storlek inte har någon betydelse. De resultat vi finner förklaras inte av att olika grupper (etniciteter, utbildningsgrupper) har olika högt bidragstagande, eller av att vissa områden generellt medför dåliga förutsättningar som ökar bidragstagandet. Vi hanterar även sk selektion, något som visar sig viktigt eftersom man med en felaktig analys får bilden av att även gruppens storlek påverkar individens socialbidragstagande.

Socialbidragsberoendet är utbrett i den grupp vi studerar, och därför är det kanske extra intressant att studera hur olika faktorer påverkar dessa personer. Men sociala interaktionseffekter är sannolikt relevanta även för andra grupper och på andra områden i samhället. Nya svenska studier antyder att så är fallet – se Hedström m fl (2003) om arbetslöshet och Lindbeck m fl (2004) om sjuk-skrivningar.

Att personer med samma etniska bakgrund bor i samma områden framhålls ofta som ett problem i den svenska debatten. Vår studie säger att detta påstående kan behöva nyanseras: Koncentration av en viss grupp är inte ett problem i sig, utan problemen uppkommer när gruppen är resurssvag. Våra resultat pekar på att en omgivning med svag socioekonomisk ställning ökar risken för att den enskilde individen också hamnar i bidragsberoende.

Referenser

- Bertrand M, E Luttmer, & S Mullainathan (2000), "Network Effects and Welfare Cultures", *Quarterly Journal of Economics* CXV, 1019–1055.
- Edin, P-A, P Fredriksson & O Åslund (2003), "Ethnic Enclaves and the Economic Success of Immigrants – Evidence from a Natural Experiment", *Quarterly Journal of Economics* CXVIII, 329-357.
- Edin, P-A, P Fredriksson & O. Åslund (2005), "Settlement Policies and the Economic Success of Immigrants", *Journal of Population Economics* 17, 133–155.
- Franzén E (2003) *I välfärdsstatens väntrum. Studier av invandrades socialbidragstagande*, doktorsavhandling, Göteborgs universitet, Institutionen för socialt arbete.
- Hedström P, A-S Kolm & Y Åberg (2003) "Social interaktion och arbetslöshet" IFAU Rapport 2003:11.
- Invandrapolitiska kommittén (1996), *Sverige, framtiden och mångfalden. Slutbetänkande från Invandrapolitiska kommittén*, SOU 1996:55, (Stockholm: Fritzes).
- Invandrarverket (1997), *Individuell mångfald: Invandrarverkets utvärdering och analys av det samordnade flyktingmottagandet 1991–1996*, (Norrköping: Statens invandrarverk).
- Lindbeck A, M Palme & M Persson (2004), "Sjukskrivning som ett socialt fenomen", *Ekonomisk debatt* 4-2004, 50–62.
- Lundh C, L Bennich-Björkman, R Ohlsson, PJ Pedersen & D-O Rooth (2002), *Arbete? Var god dröj! Välfärdspolitiska rådets rapport 2002* (Stockholm: SNS Förlag).
- Socialstyrelsen (2002), "Ekonomiskt bistånd 2001" Statistik – Socialtjänst 2002:6.
- Åslund O & P Fredriksson (2005), "Ethnic Enclaves and Welfare Cultures—Quasi-Experimental Evidence", IFAU working paper 2005:8.

IFAU:s publikationsserier – senast utgivna

Rapporter/Reports

- 2005:1** Ahlin Åsa & Eva Mörk ”Vad hände med resurserna när den svenska skolan decentraliserades?”
- 2005:2** Söderström Martin & Roope Uusitalo ”Vad innebar införandet av fritt skolval i Stockholm för segregeringen i skolan?”
- 2005:3** Fredriksson Peter & Olof Åslund ”Påverkas socialbidragsberoende av omgivningen?”

Working Papers

- 2005:1** Ericson Thomas “Personnel training: a theoretical and empirical review”
- 2005:2** Lundin Martin “Does cooperation improve implementation? Central-local government relations in active labour market policy in Sweden”
- 2005:3** Carneiro Pedro, James J Heckman & Dimitriy V Masterov “Labor market discrimination and racial differences in premarket factors”
- 2005:4** de Luna Xavier & Ingeborg Waernbaum “Covariate selection for non-parametric estimation of treatment effects”
- 2005:5** Ahlin Åsa & Eva Mörk “Effects of decentralization on school resources”
- 2005:6** Cunha Flavio, James J Heckman & Salvador Navarro “Separating uncertainty from heterogeneity in life cycle earnings”
- 2005:7** Söderström Martin & Roope Uusitalo “School choice and segregation: evidence from an admission reform”
- 2005:8** Åslund Olof & Peter Fredriksson “Ethnic enclaves and welfare cultures – quasi-experimental evidence”

Dissertation Series

- 2003:1** Andersson Fredrik “Causes and labor market consequences of producer heterogeneity”
- 2003:2** Ekström Erika “Essays on inequality and education”